

Nedc

INFORMACE O CHARTĚ '77

ročník jedenáctý (1988) - č. 15

Dokument Charty 77 39 88 Návrh na postavení památníku obětem stalinských represí	2
40 88 Slovo k 20.výročí Srpna 1968	2
Telegram Charty 77 do Budapešti	4
Dopis Charty 77 do USA	4
Sdělení VONS č.782 (Stíhání J.Fajmona)	4
783 (Špatný zdravotní stav J.Hejlka)	5
784 (J.Kišš a P.Holubář potrestání MĚNV)	5
785 (A.Pernický odsouzen na 2 a 1/2 roku)	6
786 (Nezákonné prohlídka u J.Rakaše)	6
Prohlášení maďarských občanů k 20.výročí Srpna	6
"Rozptýlená" manifestace NMS	7
Jiří Hájek: Lidová práva v kontextu problematiky míru	7
Rozhovor s Fjodorem Burlackým	10
v samizdatu nově vyšlo...	11

Krátké zprávy: Samizdat v NDR - Proces v Lublani - Uctění památky amerických vojáků - Dopis delegátů konference KSSS - Udělení ceny V.Solovjova - Přípravný výbor Masarykovy společnosti podává odvolání - Anketa Demokratické iniciativy - Mezinárodní hladovka za čs.politické vězně - Dopis J.Hejlka prezidentu republiky - R.Bereza G.Husáková - J.Dus, M.Rejchrt a J.Šimsa píší V.Janků - Ohlas na kampaň proti P.Uhloví - Stížnost Z.Jelinka na nezákonné postupy StB - Žádost J.Lešnanského o cestovní pas - R.Matoušek předsedovi federální vlády - Rada pre národnosti zrušena - K.Srp Rudému právu

13

Datum posledního čísla zařazeného do tohoto čísla: 10.8.1988

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Petr U h 1 , Anglická 8, 120 00 Praha 2

Charta 77|39|88 Návrh na postavení památníku obětem stalinských represí

Ústřednímu výboru Národní fronty ČSSR

Národy mají právo na své dějiny. Čím hlubší je vědomí historické zakotvenosti, tím vyšší je stupeň politické kultury. Češi a Slováci jsou národy se silným historickým vědomím. Na naši minulost nás denně upozorňují tisíce památníků v našich městech, stejně jako názvy ulic. Památníky a pamětní desky obětem obou světových válek připomínají lidem nejhorší období 20. století.

Znalost minulosti není nikdy dokonalá, historická věda ji stále obohacuje a koriguje. V posledních desetiletích je však u nás obraz dějin mimořádně zkreslován vládnoucí ideologií. Historie, jak ji líčí učebnice a oficiální publicistika, vykazuje nejen mnoho bílých míst, ale i mista černá, charakterizovaná lžemi a zamlčováním. Tento stav má své kořeny v zásahu stalinismu do československé svrchovanosti a je absurditou, že tvrdošíjně přetravá v době, kdy se Sovětský svaz se stalinským dědictvím radikálně rozchází. Vyzýváme historiky, spisovatele, novináře, pedagogické a kulturní pracovníky, aby s občanskou a profesionální poctivostí pomohli obnovit pravdivý obraz dějin.

V této souvislosti navrhujeme postavení památníku obětem stalinských represí. Vždyť jen v letech 1948-1954 bylo nespravedlivě odsouzeno k smrti a popraveno 179 lidí, 80 tisíc bylo vězněno, mnozí z nich ve vězení zemřeli. Statisíce dalších lidí byly postiženy politickou diskriminací, násilnou kolektivizací a obdobnými administrativními zásahy do svého osudu, přičemž argumenty, že tato opatření jsou nezbytná pro hospodářský rozkvět země, se ukázaly být klamnými. Padesátá léta jsou nejen dějinami uvědomělých budovatelů, ale i dějinami těch, kteří k budování přispívali vězeňskou prací, i těch, kteří se z vězení nevrátili. Navíc stalinismus jako jedna z nejděsivějších forem totalitní moci působil v našich zemích po mnohem širší historické období než byla padesátá léta a velice negativně ovlivnil osudy statisíců příslušníků našich národů. Postavením památníku všem obětem bychom splatili alespoň část svého morálního dluhu vůči nim.

Navrhujeme proto ústřednímu výboru Národní fronty ČSSR, aby ustavil Výbor pro postavení památníku obětem stalinských represí. Tento výbor by určil místo, vypsal soutěž na nejlepší návrh, organizoval sbírku a řídil celou činnost s touto věcí spojenou.

Zároveň ústřednímu výboru Národní fronty ČSSR navrhujeme vyzvat národní výbory všech obcí, kde jsou dosud Stalinovy památníky nebo ulice, aby s těmito pozůstatky neblahých let skoncovaly.

Praha 13.7.1988

Stanislav Devátý
mluvčí Charty 77

Miloš Hájek
mluvčí Charty 77

Bohumír Janát
mluvčí Charty 77

*

Charta 77|40|88 Slovo k 20.výročí srpna 1968

Když bylo v noci z 20. na 21. srpna 1968 přepadeno pokojně spící Československo armádami pěti států Varšavské smlouvy, byla to největší vojenská operace v Evropě po druhé světové válce. Jejím úkolem bylo upevnit nad naši zemí imperiální nadvládu a zmařit úsilí jejího lidu o politickou obrodu a humánnější společenský pořádek. Proti všem celé společnosti byla cizími vojsky Československu vnučena vláda mužů, pro něž byl zájem brežněvovského vedení Sovětského svazu důležitější než zájmy vlastního národa, mužů podobně nepovolaných jako ten, který je dosadil. Způsob jejich vlády nepostihl jen desítky tisíc lidí, kteří byli zbaveni svého povolání a všechně perzekvováni, ani jen ty, jejichž předchozí naděje na lepší a svobodnější život zmařil, ale postihl zhoubně celou společnost, včetně nejmladších generací - ba jsou to možná právě ony, které nesou vnučený nedemokratický systém nejtíž. Obsáhlá morální, duchovní, sociální, politická, hospodářská, kulturní a ekologická devastace naší vlasti, která je bezprostředním následkem okupace z roku 1968, znamená skutečnou národní katastrofu.

Historická událost, jejíž dvacáté výročí si připomínáme, je jednou z těch, jež přímo ovlivňují současnost: dodnes panuje v Československu totalitní vláda byrokracie, opřená o všemoc policie, kterou zásah v roce 1968 obnovil a upevnil, dodnes se svět vyrovnává i s jeho mezinárodními důsledky: pro brežněvovské vedení byl totiž také zkouškou, kam až může ve své hegemonistické politice jít, a stal se tak de facto předehrou pozdější války v Afghánistánu, potlačení polské Solidarity a vůbec politiky hrozeb, která nově otrávila mezinárodní ovzduší a vedla k dalšímu zbrojení.

Dvacáté výročí tohoto bezpríkladného aktu násilí přichází do zvláštní doby. Nové sovětské vedení podrobuje minulou éru rozsáhlé kritice, usiluje o obrodu sovětské společnosti, o zásadní reformu politického a hospodářského systému i o novou zahraniční politiku. Garnitura československých Brežněvů se tím dostává do mezinárodní izolace. Ale nejen to: navzdory verbálnímu imitování Gorbačova se dnes ocítá ve stále zjevnější izolaci i ve vlastní zemi. Jestliže její ideologii a praktiky společnost po dlouhá léta mlčky a pasivně trpěla, jsouc hluboce frustrována okupací a jejími následky, pak dnes už zdaleka tak pasivní není. Naopak: na mnoha stranách lze pozorovat, že lidé už nejsou ochotni nechat si všechno líbit a dusit v sobě své přesvědčení.

Vláda podléhá panice. A čím víc se bojí všeho, co vzniká zdola a spontánně - jako autentický výraz vůle společnosti - tím svévolněji se to snaží potlačovat. Nedokáže se přitom opřít o nic jiného, než o tisíckrát použitý a už nikoho nepřesvědčující argument, že vše, co se vymyká její centrální manipulaci, je takzvaně "antisocialistické". Zakládajíc veškerou svou legitimitu na autoritě Brežněvových tanků, brání se téměř zoufale i jakékoli pravdě o tom, co se stalo před dvaceti lety. Avšak bez této pravdy není za daného stavu věci myslitelná jakákoli změna k lepšímu.

Vyzýváme proto všechny své spoluobčány, aby setřásli břímě strachu a svobodně vyjádřili své mínění, včetně svého názoru na intervenci z roku 1968 a na politiku, která z ní vzešla.

Vyzýváme československé vedení, aby se této pravdě nevzpíralo. Pakliže někdo skutečně cizí vojska do naší země pozval, jak se občas oficiálně tvrdí, nechť vystoupí konečně ze zbabělé anonymity, doznej se k tomu a vysvětlí svůj postup. Pakliže nikdo tato vojska nepozval, nechť to je konečně nahlas řečeno. Čím déle bude současná moc popírat pravdu, která je celé společnosti známa, tím hlubší bude její izolace, tím dramatičtější může být budoucí cesta k obrodě a tím větší bude hanba, s níž budou jednou nuteni opustit své funkce ti, kdo - dosazeni okupací - dvacet let potlačují tvůrčí potenciál naší společnosti.

Vyzýváme posléze sovětské vedení, aby zrušilo i toto tabu, otevřelo prostor k věcnému zhodnocení událostí z roku 1968 a vyvodilo z něho důsledky. Sovětský svaz by měl přiznat svou spoluodpovědnost za nedávné osudy Československa - a to nejen v zájmu československém, ale i v zájmu věrohodnosti své nové politiky. Nelze okupaci Československa přecházet mlčením jen proto, že Československo nedosvědčilo a pravděpodobně ani nemohlo desvědčit spravedlnost své věci branným odporem, jak to učinil afghánský lid.

Domníváme se, že dvacetiletí, které nás od roku 1968 dělí, umožňuje odstup dostatečný k tomu, aby tehdejší události byly posouzeny bez vášní a zatrpklosti. Nevyzýváme k pomstě. Vyzýváme pouze k pravdě. Pravda o minulosti a pravda o přítomnosti jsou totiž nedělitelné; bez pravdy o tom, co je, nelze daný stav podstatněji zlepšit.

Praha 14.7.1988

Stanislav Devátý
mluvčí Charty 77

Miloš Hájek
mluvčí Charty 77

Bohumír Janát
mluvčí Charty 77

Telegram Charty 77 do Budapešti

Ve dnech 19. - 27.7. drželo osm maďarských občanů - Ferenc Kőszeg, Róbert Palinkás, Peter Bokros, Tibor Pakh, Tamás Molnár, Gyula Erbel, Jenő Fonoy a Ferenc Kelemen - hladovku za navrácení cestovních pasů. Ferenci Kőszegovi byl pas odebrán koncem roku 1986, po jeho návštěvě Československa a Polska, kde projednával text mezinárodního prohlášení k 30. výročí maďarské revoluce; F.Kőszeg cestoval předtím několikrát na Západ. Hladovka, která byla držena v době návštěvy předsedy vlády Grosze v USA, vzbudila v Maďarsku vlnu solidarity i pozornost oficiálního tisku - objektivně o ní referoval Magyar Nemzet, hanlivě se o ní vyjádřil Népszabadság. Mluvčí Charty 77 zaslali maďarským přátelům telegram tohoto znění:

Vážení přátelé,

poněkud opožděně jsme se dozvěděli o Vaši protestní hladovce, která upozornila celou světovou veřejnost na to, že Vám maďarské úřady dosud brání ve svobodné možnosti cestovat. Charta 77 se už řadu let zasazuje za právo svobodného pohybu všech občanů bez ohledu na hranice, a proto přijměte tento telegram jako projev naší plné podpory a solidarity.

S pozdravem

mluvčí Charty 77 Stanislav Devátý, Miloš Hájek a Bohumír Janát.

27.7.1988

*

Dopis Charty 77 do USA

Mr. Ben Parker
Chairman of the Workmen's Circle
1980 South Green Road
Cleveland, Ohio 44121

Vážený pane Parkré,

dozvěděli jsme se o Vaši protestní akci v souvislosti s útokem proti mírovému semináři v Praze dne 18. června. Každý výraz morální podpory je pro nás velmi významný a povzbuzující, a pomáhá vytvářet atmosféru, která dává naději na pokrok na poli lidských práv a míru.

Přijměte proto naše poděkování.

V Praze 27.7.1988

mluvčí Charty 77 Stanislav Devátý, Miloš Hájek a Bohumír Janát.

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, československé ligy pro lidská práva, člena Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č. 713.

Sdělení č. 782 (Perzekuce proti účastníkům bratislavské manifestace neustávají; tr.stíhání J.Fajmona)

Signatář Charty 77 Jiří Fajmon, nar. 21.4.1964, bytem Liberec, Jiřímanice 259, zaměstnanec ČSD, který v současné době vykonává základní vojenskou službu a o jehož potížích se státní mocí jsme již vícekrát informovali (viz naše sdělení č. 717, 722, 764), se 25. března pokusil zúčastnit manifestace za náboženská a lidská práva v Bratislavě. Na Hviezdoslavovo náměstí se vůbec nedostal, již po skončení manifestace a daleko od místa jejího konání byl na zastávce tramvaje při namátkové kontrole zadržen příslušníky SNB, vyslýchán a propuštěn až v časných ranních hodinách.

Po více než dvou měsících, 6.6.1988, bylo proti němu zahájeno trestní stíhání pro přečin proti veřejnému pořádku (§ 6 písm.a zák. 150/69 Sb.) - hrozí mu trest odnětí svobody do tří měsíců nebo peněžitý trest. Vyšetřovatel pominul námitky J.Fajmona, že se nenalézal na místě, kde měl být údajný přečin spáchán, a že

tudíž ani nemohl slyšet příslušné výzvy k rozehodu, ani jich neuposlechnout.

Toto nové trestní stíhání jasně ukazuje, že státní moc nejen nehodlá přehodnotit brutální a ostudný zákrok Bezpečnosti proti pokojné bratislavské manifestaci a potrestat jeho iniciátory, nýbrž že má i nadále v úmyslu pronásledovat naprostě účelově vybrané účastníky manifestace. Případ J.Fajmona je o to absurdnější, že celá jeho účast na manifestaci spočívala v tom, že byl v inkriminovanou dobu v Bratislavě, téměř kilometr od místa činu.

Praha 25.července 1988

*

Sdělení č.783 (Špatný zdravotní stav Josefa Hejka)

Josef Hejlek, který byl 27.února 1988 propuštěn z výkonu trestu (viz naše sdělení č.539, 540, 591), je stále ve velice špatném zdravotním stavu. Má potíže s dýcháním (průdušky) a se srdcem. Připomínáme, že k trestu odňtí svobody v trvání dvou let podle § 100 odst.1 a,c) trestního zákona za údajné verbální útoky na zřízení republiky byl odsouzen přesto, že do doby zadržení příslušníky StB 27.2.1986 prodělal již čtyři infarkty a mozkovou mrtvici.

Praha 25.7.1988

*

Sdělení č.784 (Jan Kišš a Petr Holubář potrestání MĚNV Gottwaldov)

Ve sdělení č.689 jsme informovali o policejních násilnostech při procesu s katolickým aktivistou Michalem Mrtvým z Olomouce, odsouzeným za rozmnožování a rozšiřování náboženské literatury. Byli jimi postiženi i tři gottwaldovští občané, a to Petr Holubář, Jan Kišš a Stanislav Devátý. V den procesu 2.10.1987 byli před budovou olomouckého soudu napadeni příslušníky SNB, Petr Holubář a Jan Kišš byli zbiti, násilně odvlečeni a převezeni na oddělení VB. Všichni tři postižení se dožadovali spravedlnosti tak, že zaslali generálnímu prokurátorovi ČSSR a ministru vnitra ČSSR žádost o přezkoumání postupu příslušníků SNB a požadovali, aby jejich stížnost řešila Hlavní vojenská prokuratura. Vojenská obvodová prokuratura v Olomouci však předala věc Krajské správě SNB v Ostravě. Šetření, které v této záležitosti prováděla krajská správa, se stěžovatelé odmítali účastnit, neboť celou policejní akci dne 2.10.1987 v Olomouci prováděla právě Krajská správa SNB Ostrava. Mjr.Jan Tundra z inspekce náčelníka Krajské správy SNB Ostrava nakonec stížnost odložil jako nedůvodnou.

Petr Holubář a Jan Kišš byli dne 15.3.1988 předvoláni ke komisi ochrany veřejného pořádku MĚNV Gottwaldov, která na podnět OO VB Olomouc uznala oba jmenované vinnými přestupkem proti veřejnému pořádku podle § 17 odst.1 písm.e zákona č.60/61 Sb. a přestupkem proti pravidlům socialistického soužití podle § 19 téhož zákona a uložila jim pokutu 500,- Kčs každému. V tomto rozhodnutí, které bylo vydáno 10.6.1988 JUDr.Duškovou a Karlem Čápm, se v odůvodnění uvádí, že oba jmenovaní se přestupků dopustili proto, že dne 2.10.1987 před budovou soudu v Olomouci tropili výtržnosti tím, že při kontrole totožnosti si lehlí na chodník a odmítli vstát na výzvy příslušníků SNB a křičeli, že je proti nim užíváno násilí, lidé pomezte atd.

Toto rozhodnutí napadli oba jmenovaní odvoláním dne 5.7.1988, takže není dosud pravomocné.

Pro objasnění skutečnosti uvádíme, že Petra Holubáře napadli příslušníci SNB ihned po jeho příchodu k budově soudu, a to bez jakéhokoliv vysvětlení a dokonce bez výzvy, aby prokázal totožnost. Jana Kišše napadli poté, kdy mu zkontrolovali občanský průkaz.

Konstatujeme, že pokutou byli tito občané postiženi jen proto, že využívali ústavního práva, zaručujícího účast veřejnosti při soudních jednáních.

Praha 25.7.1988

*

Sdělení č.785 (Antonín Pernický odsouzen na 2 a 1/2 roku)

Antonín Pernický, nar.23.7.1950, dělník z 756 63 Valašského Meziříčí 3 - Krhová, byl dne 1.3.1988 zadřžen hlídkou Veřejné bezpečnosti na nádraží v Pardubicích, když cestoval z předchozího výkonu trestu odnětí svobody. Byl předveden do služebny VB, kde se v přítomnosti příslušníků VB Kozelky a Grubera kriticky a hanlivě vyjadřoval o KSČ, Stalinovi a Husákovi. Za to byl obviněn z trestních činů hanobení republiky a jejího představitele (§ 103 tr.z.), hanobení státu světové socialistické soustavy a jejího představitele (§ 104 tr.z.) a hanobení národa, rasy a přesvědčení (§ 198 b tr.zákona). Později bylo obvinění překvalifikováno na výtržnictví (§ 202 odst.1 tr.zákona) a (verbální) útok na veřejného činitele (§ 156 odst.2 tr.zákona). Dne 10.5.1988 byl Antonín Pernický odsouzen okresním soudem v Pardubicích, jehož senátu předsedal JUDr.Martjan, k trestu odnětí svobody v trvání 30 měsíců ve III.nápravně výchovné skupině, a to jako zvlášť nebezpečný recidivista, a dále ke dvěma rokům zákazu pobytu v Pardubicích. Krajský soud v Hradci Králové, jehož senátu předsedal JUDr.Kocourek, zamítl dne 16.6.1988 odvolání obžalovaného, takže rozsudek je pravomocný. A.Pernický podal podnět ke stížnosti pro porušení zákona, v němž zastává stanovisko, že služebna VB není místem veřejnosti přístupným a nemohl se tedy v ní dopustit trestného činu výtržnictví, který předpokládá veřejnost projevu.

Antonín Pernický byl v minulosti několikrát odsouzen pro různé verbální trestné činy a výtržnictví a strávil ve vězení již více než deset let. Nyní je ve výkonu trestu ve Valdicích, jeho adresa je PS 1/22 507 11 Valdice u Jičína. Výstup 1.9.1990.

V Praze 9.8.1988

*

Sdělení č.786 (Nezákonné domovní prohlídka u Jiřího Rakaše)

V pátek 15.července 1988 dopoledne vnikli příslušníci SNB bez jakéhokoli oprávnění do bytu v Hradci Králové 2, M.Gorkého 154, přechodného bydliště Jiřího Rakaše, nar.9.3.1962, trvale bytem Třebechovice pod Orebem, ul.Národního odboje č.498, a vykonali zde prohlídku. Radomír Škoda, přítel Jiřího Rakaše, který příslušníkům SNB otevřel, byl odstrčen od dveří, příslušníci se nijak neprokázali, a prohlídku provedli za nepřítomnosti Jiřího Rakaše. Zabavili zde Svědeckví 77, Vokno č.13 a Nákup, několik čísel Voknovin a několik kazet. Jiří Rakaš si proti jejich nezákonnému postupu podal stížnost.

V Praze 9.8.1988

Prohlášení maďarských občanů k 20.výročí Srpna

Signatářům Charty 77

Milí přátelé,
u příležitosti smutného výročí bychom Vás chtěli ubezpečit, že cítíme spolu s Vámi. Jsme občany země, jejíž představitelé se podrobili sovětskému brežněvovskému diktátu a zúčastnili se vojenského obsazení Československa. Tato intervence pohřbila naši naději, že socialismus může mít i lidskou tvář a na dlouhé období znemožnila přátelství lidu střední a východní Evropy. Pociťujeme až dodnes stud, že jsme tehdy nevyjádřili svou solidaritu s Vámi.

Dnes dochází k tomu, že i Sovětský svaz a jeho sateliti dospívají k názoru, že potlačením Pražského jara poškodili i své zájmy. Logickým důsledkem nového pohledu na brežněvovskou politiku v SSSR bude, po neúspěšné politice SSSR v Afghánistánu, odsouzení i sovětské agrese vůči Československu. Pokud jde o Maďarsko, nové vedení strany spatřuje největší hospodářské problémy země v tom, že v roce 1988 byly zbrzděny, případně zastaveny hospodářské reformy. Bylo by načase, aby v této úvaze logicky pokračovalo a označilo i hlavní zahraničně politický důvod tohoto neúspěchu - aby tedy odsoudilo i vojenskou intervenci do Československa.

Nechceme se pouštět do spekulací, nevíme, zda maďarské či sovětské vedení

ve svém vlastním zájmu i v zájmu naší budoucnosti k takovým závěrům dospějí. Nicméně my, nezávisle na nich, chceme u příležitosti tohoto výročí Vám vyjádřit svou solidaritu s vaší spravedlivou věcí. Chceme rovněž vyjádřit svůj obdiv k Vaší vytrvalé a obětavé, více než deset let trvající práci.

Budapešť, srpen 1988

180 podpisů

Za správnost: György Bence, Varsányi 14, 1027 Budapest

*

Zpráva o připravované protestní "rozptýlené" manifestaci 21.srpna 1988

Členové Nezávislého mírového sdružení dávají na vědomí všem spoluobčanům, že uspořádají dne 21.srpna 1988 "rozptýlenou" manifestaci, kterou chtějí vyjádřit svůj nesouhlas se vstupem a přítomností sovětských vojsk na naše území. Každý, kdo si se stejným úmyslem tento den připne trikolóru nebo složením barev svého oděvu, úpravou prostředí či jiným způsobem vytvoří tento státní symbol, stává se účastníkem této akce, která bude vyjádřením protestu proti již dvacet let trvající nezákonné okupaci.

za Nezávislé mírové sdružení
- iniciativu za demilitarizaci společnosti
Jan Chudomel, Kubelíkova 11, Praha 3

Jiří Hájek: Lidská práva v kontextu problematiky míru

(Předneseno autorem anglicky v I. sekci mezinárodního mírového semináře Praha 88 dne 17.6.1988.)

I když se ve všeobecných představách uznává, že úcta k lidské důstojnosti a zachování lidských a občanských práv patří k náležitostem pokojného soužití lidí i národů, nemí o tomto vztahu jednotné stanovisko právě mezi těmi, kdo se zabývají ať úvahami a rozborami či řešením praktických otázek problematiky míru. Některí se domnívají, že zabezpečení stavu mezinárodních vztahů bez války je výlučně věcí mocenských sil určujících vztahy mezi státy jako útvary moci - zejména v situacích pohybujících se v okolí či blízkosti konfliktních bodů. Jiní poukazují na to, že právě zdroje těchto konfliktů nelze hledat výlučně ve vztazích mocenských center mezi sebou, a že napětí k takovým konfliktům vedoucí vzniká a rozvíjí se často ve vztazích moci k jednotliveci, občanu, společnosti touto mocí ovládanou či řízenou, a že rozpory zde vznikající mají přímé důsledky v mezinárodních vztazích. Právě evropské zkušenosti - a nejen z posledních desetiletí - tento názor potvrzují. Lze je také najít ve vztazích mezi státy západní polokoule. Z těchto oblastí vzešly také iniciativy k zásadnímu uznání úlohy lidských práv v mezinárodních vztazích - i když z počátku úlohy spíš odvozené. Máme na mysli Atlantickou chartu ze srpna 1941, hovořící o mírovém uspořádání "bez strachu a nouze", na niž navazovala deklarace používající poprvé název Spojených národů (1.1.1942), prohlašující, že vítězství nad fašistickou "Osou" je nezbytné k "obraně života svobody, nezávislosti a náboženské svobody, jakož i k zachování lidských práv a spravedlnosti..." Ohlas toho najdeme v teheránské deklaraci tří velmoci z r.1943 i v dokumentech z Jalty z r.1945. Na rozdíl od dokumentů z I.světové války jsou tu vyslovovány požadavky, které až dosud patřily do výlučné sféry svrchovanosti každého státu.

Úcta k lidským právům a základním svobodám byla velmi důrazně vyslovena v Chartě Spojených národů, při jejímž projednávání se zejména některé země Latinské Ameriky zasadovaly za obšírnější, přesnější určení mezinárodní ochrany lidských práv. Tato iniciativa našla ohlas ve vypracování a přijetí Všeobecné deklarace lidských práv 1948, na niž po dlouhých a často úporných diskusích navázaly pakty o lidských právech přijaté Valným shromážděním OSN 1966. Časové problémy a intenzita sporných otázek byla výsledkem toho, že právě jednání o přeměnu všeobecných zásad deklarace v přesnější právní závazky probíhalo v ovzduší studené války, v němž otázky lidských práv byly často argumenty ideologických a politických střetnutí a byly degradovány na zbraň mocenských konfliktů, v nichž uvedená spojitost často unikala.

Z toho hlediska není důležité se zabývat rozborem, která ze stran v těchto střetnutí porušovala lidská práva více a hruběji. Pozitivní síly na obou stranách i v rostoucím tábore neangažovaných snahami o překonání konfrontací a konfliktů studené války a rozvíjení procesu uvolňování pomáhaly otázkám lidských práv vymanit se z této služebnosti. Proces uvolňování, několikrát přerušovaný, posilovalo rostoucí vědomí důsledků urychleného vědeckotechnického pokroku, zahrnujících zpochybňení vést jadernou válku, zároveň s dalšími globálními problémy lidstva, korigujícími bipolární černobílý obraz mezinárodních vztahů, kreslený "studenými válečníky" z obou stran. A zde v nové pluralitě tohoto obrazu začínají uplatňovat své místo i lidská práva a svobody. Jsou od přijetí paktu roku 1966 znova a znova v různých mezinárodních deklaracích (jako v deklaraci zásad mezinárodního práva pro přátelské styky a spolupráci z r. 1970 nebo v Chartě hospodářských práv a povinností států z r. 1974) označována za význačný element, jehož respektování je vyhlašováno za důležitou složku mirového soužití mezi státy.

Nejvýrazněji je to ovšem řečeno v Závěrečném aktu konference o evropské bezpečnosti a spolupráci z Helsink roku 1975. Zde je respektování lidských práv a svobod vyhlášeno za jeden ze základních principů soustavy bezpečnosti a spolupráce v Evropě (a Severní Americe) - v oblasti, reprezentující 75 % ekonomického potenciálu a přes 90 % vojenského potenciálu světa. Respektování lidských práv je tu uvedeno jako rovnocenné pro mirový proces s tradičními zásadami suverenity, rovnoprávnosti, územní nedotknutelnosti a zřeknutí se násilí v mezinárodních vztazích. Význam tohoto principu je ještě posílen uznáním jednotlivce "uznat svá práva a jednat podle nich", tak často citovaného od té doby. Jednotlivec není již podle tohoto významného dokumentu pouhým objektem mocenských manipulací, nýbrž - i když jen v omezené oblasti - subjektem jednání i na mezinárodním fóru, jak mu uznávají v téže době řadou států ratifikované pakty z r. 1966, jež také těmito ratifikacemi vstupují v mezinárodní platnost.

To mělo, jak známo, význam především pro země Varšavské smlouvy. Ty se ocitly ve zvláštním postavení: Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě byla do značné míry výsledkem jejich dlouholetého úsilí, směřujícího především k uznání statu quo vzniklého z výsledků II. světové války. V tom smyslu ji také tak hodnotily - především SSSR - jako velký úspěch. Zároveň se zavázaly k důsledné podpoře a dodržování Závěrečného aktu z Helsink. To zahrnuje i ustanovení o lidských právech, jež dosud podle stalinských dogmat byla do značné míry považována zejména v oblasti občanských a politických práv za výraz buržoašní ideologie nehodící se a neplatné pro společnost "reálného socialismu". Poněvadž v souvislosti s podpisem ZA z Helsink ratifikovaly také pakty o lidských právech, zesílily politickou závaznost Závěrečného aktu v závaznost právní. Znamenalo to, že se těžko mohly - jako až dosud - vyhýbat diskusi o dodržování lidských práv s partnery - spolusignatáři z Helsink a ještě méně účastníky obou paktů, i když - jako ČSSR - nepodepsaly ta ustanovení paktu o občanských právech, přijímající kompetenci výboru pro lidská práva paktem zřízeného posuzovat stížnosti proti jejich porušování nejen od spolusignatářů, ale i postižených vlastních obyvatel. Přijetím ZA z Helsink i ratifikací paktů se v těchto zemích otevřely určité možnosti pro občanské iniciativy, zasadující se o plnění těchto závazků domácími státními i politickými orgány. To byl nový jev v životě většiny těchto zemí. I když narazily na značný odpor mocenských orgánů, jež se snažily jejich činnost potlačit a je samy eliminovat ze společnosti, nemohly být zcela zničeny a staly se základnou - někdy jen velmi skrovnou - či podnětem k oživení občanských aktivit, k obnově života občanské společnosti. Účastníci těchto aktivit si byli a jsou dobře vědomi souvislosti otázek lidských práv s uvolňováním napětí a s problematikou míru v celku.

To měli příležitost promyslet a vyjádřit svým partnerům ze Západu, když koncem 70. a začátkem 80. let se proces uvolňování opět zpomalil a dokonce zproblematoval oživením napětí v souvislosti s rozmístováním raket středního doletu v Evropě jako odpovědi na dřívější zesílení sovětské raketové výzbroje (SS 20), namířené na západní Evropu. Poměrně silná reakce v rozvoji mirového hnutí dostala dialog a diskuse o otázkách míru a odzbrojení v Evropě do pohybu značně široké základně.

Západní mírová hnutí hledala své vhodné partnery v druhé části Evropy. Zde se setkávala v oficiálních mírových výborech nikoli se samostatně myslícími představiteli lidových názorů a postojů, nýbrž s úředně dosazenými či schválenými hlasateli či tlumočníky vládnoucí byrokracie, s nimiž bylo těžko vést skutečný dialog. Pokud se neomezili na čistě zdvořilostní návštěvu a bezobsažný rozhovor či dialog hluchých, hledali své partnery dál a alespoň někteří je našli v účastnících občanských iniciativ, přímo či nepřímo vzbuzených nebo alespoň posilejných "Helsinkami".

Také my u nás v Chartě 77 jsme zažili mnoho takových dialogů v letech 1979-85. Některé byly přerušeny nebo od počátku zablokovány zásahy policie. Většinou však se vydařily. Hovořili na nich nejen tehdejší mluvčí Charty, ale mnozí z jejich signatářů - vždy samozřejmě jen za svou osobu. Považovali jsme za vhodné jim říci, že sice nejsme mírovým hnutím ve vlastním slova smyslu, ale že nás jako účastníky iniciativ na obranu lidských práv zajímá aktivně diskuse v Evropě probíhající o raketách i perspektivách míru. Poněvadž vytvořit u nás opravdové mírové hnutí předpokládá aspoň určitou svobodu mínění, ukazovali jsme, že úsilí o respektování občanských a lidských práv směruje také k tomu, aby mírová hnutí za Západu našla u nás vhodné partnery k dialogu. A poněvadž jsme prožili každý svým způsobem nerozlučnost obrany lidských práv s bojem za opravdu mírové poměry u nás, vysvětlovali jsme jim naše pojetí "nedělitelnosti míru" nejen jako absence války, nýbrž jako takového stavu v němž mezinárodní důvěra se bude moci zakládat na nerušeném dialogu uvnitř zemí, které spolu mají jednat a spolupracovat. že právě pochopením a obranou i prosazováním tohoto pojetí nedělitelnosti míru, zahrnujícím právo každého o těchto otázkách volně hovořit a hledat svou orientaci podle pravdivé plné informovanosti a podle hlasu svědomí, může pomoci vytvářet opravdové celoevropské mírové hnutí, které se neomezí jen na protest proti raketám tam či tam, ale bude hledat, jak přispět přímo k míru a spolupráci na našem kontinentě. Upozornňovali jsme na pozitivní prvky a možnosti helsinského procesu, v němž by mírové hnutí mohlo sehrát pozitivní úlohu a zároveň se skonsolidovat jako opravdu celoevropské. To jsme dokazovali také v dopisech, zasílaných na konference, shromáždění i setkání, kam nás naši noví přátelé zvali k sobě a kam nás samozřejmě naše orgány moci nepouštěly. Přitom jsme naše přátele nikdy neodrazovali od styků s oficiálními mírovými orgány a organizacemi u nás, ale doporučovali, aby se před nimi netajili se styky s námi, po případě i pomohli k našemu styku s těmito složkami našeho establišmentu. Zdá se, že naše hlasby nezazněly do prázdná: Naši západoněmečtí, rakouští, francouzští, holandští, italští i skandinávští partneři s nimi vážně a věcně diskutovali o našich námětech, a např. Pražská výzva z jara 1985 se setkala s dobrým ohlasem. Myslime si, že na tomto setkání, kde jsou přátelé jak z Východu tak ze Západu našeho kontinentu, by se tento dialog měl rozšířit a vést dál. Ukazuje se, že politika uvolňování, která nám k němu otevřela cestu, mezitím postoupila. Kromě pokračování následujících setkání i odborných schůzek a seminářů v rámci KBSE, kde jsme zažili i některé ohlasy našich dialogů a diskusí, přispěly k tomu zejména schůzky na nejvyšší úrovni mezi Gorbačovem a Reaganem. Právě z poslední se nám dostává zadostiučinění v uznání významu lidských práv jako činitele posilujícího mírový vývoj. Chtěl bych připomenout pasáž společného prohlášení z 1. června t.r. o moskevských jednáních obou představitelů a jejich kladné posuzování rozšiřujícího se a stále konkrétnějšího dialogu o této problematice i jejich shodu v tom, že je třeba jej dálé vést na všech úrovních, že musí být zaměřen na co nejúplnejší zajištění práv, svobody a důstojnosti lidské osobnosti. Je zajímavý i námět na vytvoření fóra, kde by se setkávali pravidelně představitelé různých vrstev obou společností. Myslím, že by stálo za to na našem setkání domyslit tuto myšlenku pro naše společné evropské působiště. Ze strany našich nejlepších přátel bychom chtěli předložit některé návrhy v tomto směru.

Chtěl bych také upozornit na to, co k lidským právům řekl M. Gorbačov v interview s novináři z Washington Post Company, u nás zveřejněného 23. května t.r. Opakoval už dřívější slova o očištění od všeho, co je na překážku uplatnění humanistické podstaty socialismu. "Proces demokratizace nepomíjí ani sféru lidských práv i

i svobod, posvědnutí politického a společenského statusu lidské osobnosti." I když je to řečeno v kontextu jisté nedůtklivosti vůči kritice zvenčí, pojímané apriorně jako uměšování, je třeba vidět otevřenosť, s níž sovětský představitel hovoří o věci, která v některých zemích spojenec SSSR (např. u nás) je stále tabu. Myslím si, že zejména pro naše přátele ze zemí našich východních sousedů a spojenců stojí za to tyto pročist pozorně a promyslet. A poněvadž jsme v zemi, jejíž vedení a vláda se sice slovy hlásí k perestrojce, ale ve svém vystupování v otázkách lidských práv projevuje málo opravdu nového myšlení, mohli bychom si snad pohovořit také o tom, jak by mohly občanské iniciativy zasáhnout do diskuse, k níž dnešní československé vedení stále vybízí naše sousedy - o námětu na vytvoření pásmu důvěry na styčné linii mezi Varšavskou smlouvou a NATO, a jak do takové diskuse vnést právě to, o čem navrhovatelé vytvrale mlčí - právě otázku lidských práv a styky jejich obhájců v takovém pásmu. Těšíme se na stanoviska vyslovená k témtoto námětu i na další náměty a návrhy našich přátel.

*

Rozhovor s Fjodorom Burlackým - Poslání sovětské komise pro lidská práva

(Převzato z Nové doby č.31/88)

Při sovětském výboru pro bezpečnost a spolupráci v Evropě působí veřejná Komise pro mezinárodní spolupráci v humanitárních otázkách a lidských právech. O její činnosti hovoří její předseda, publicista, doktor filozofických věd Fjodor Burlackij.

(...)

Zúčastnila jsem se zasedání vaší komise, která se konala nedávno. Větší pozornost na něm byla věnována otázkám vnitřním. Je to zajisté charakteristický rys doby - otevřené přiznání skutečnosti, že v Sovětském svazu není zdaleka vše v takovém pořádku, jak jsme se to snažili tvrdit ještě v nedávné minulosti...

Dnes to nejenže přiznáváme, ale podnikáme rovněž kroky k řešení palčivých problémů. Svědčí o tom vytvoření naší komise, celá její činnost. Na posledním zasedání došlo k ostré, zainteresované diskusi a byly předloženy návrhy na zdokonalení sovětského zákonodárství. Rozhodli jsme se, že se naše organizace obrátí na prezidium Nejvyššího sovětu SSSR s návrhem amnestovat všechny vězněné osoby, které byly odseuzeny podle paragrafů souvisejících s vykonáváním náboženských obřadů. Tato akce by měla obrovskou odevzdu na celém světě, zvláště nyní, v roce, kdy se slavilo tisíciletí křesťanství na Rusi. Jde samozřejmě nejen o příslušníky pravoslavné církve, ale i všech dalších náboženských vyznání. Nevidím překážky pro realizaci této akce, tím spíš, že již existuje precedens. Mám na mysli omilostnění takzvaných disidentů. Domnívám se, že je nutné vůbec vyloučit z našeho trestního zákoníku paragrafy tohoto typu.

Soudruhu Burlackij, na zasedání se projednávala otázka zrušení trestu smrti...

Zazněly tam různé názory. Bylo například navrženo výrazně omezit rozsah tohoto trestu. Já sám zastávám jiný názor: trest smrti musí být ze sovětského zákonodárství vyloučen. V Rusku již bylo prolito dost krve. V.I.Lenin přijal rozhodnutí o zrušení trestu smrti v mnohem složitější a bouřlivější době. Co nám brání udělat to dnes? Vím, že mnozí právníci i jiní lidé se mnou nebudou souhlasit. Ovšem, v zásadě by úkladná vražda za přítěžujících okolností zasluhovala trest smrti. Obávám se však, že by se ho v budoucnosti používalo i při jiných skutkových podstatách trestného činu. To by mohlo vést k opakování rozsáhlých represí. Myslím, že je lepší uplatňovat trest odnětí svobody, na doživotí. V každém případě je nezbytné uspořádat o této otázce všeobecnou diskusi.

Mluvili jsme rovněž o nutnosti zavést porotu, nejen jednoduše zvýšit počet soudců z lidu. O osudu člověka musejí rozhodovat skuteční zástupci lidu, oproštěni od jakéhokoli nátlaku. A je tu ještě jeden aspekt tohoto problému. Dostáváme

obrovské množství dopisů od vězňů, kteří popisují hrozné podmínky v táborech. Systém táborů neplní svůj hlavní úkol - převýchovu a návrat plnohodnotného člověka do společnosti. Spíše z nich odcházejí další potenciální zločinci. Situaci je třeba urychleně zlepšit... Rozhodli jsme se vytvořit podkomise, které by se zabývaly všemi těmito problémy. Vedou je Viktor Protasov, Vitalij Ignatěko, Ernest Ametistov, Arkadij Vaksberg, Boris Raušenbach, Jelena Lukašovová, Vladimir Dudincev a Boris Vasiljev.

Oddělení dopisů našeho čsopisu dostává nemálo stížností adresovaných vaší komisi. Jsou za nimi hořké osudy, lidská utrpení. Posíláme je k vám do Kropotkinské ulice 3...

Dostali jsme celkem přes čtyři tisíce dopisů. Snažíme se dělat vše, co je v našich silách. Avšak nemůžeme toho, bohužel, udělat mnoho. Obracíme se na ty instance, do jejichž kompetence spadá řešení daného problému, žádáme o projednání záležitosti. V některých případech to přináší výsledky. Ale ne vždy - dostáváme i čistě formální odpovědi. Tato činnost komise zatím nemá potřebnou materiální základnu: s dopisy pracuje smluvně pouze tři lidé. V Polsku například pracuje při Sejmě organizace na ochranu lidských práv, která disponuje aparátom čtyřiceti lidí. Mohou se tak opravdu zabývat každou - zdůrazňují každou - záležitostí, vypracovat své vlastní stanovisko a dosáhnout spravedlivého řešení. Tuto zkušenosť musíme převzít. Očekáváme založení Výboru pro lidská práva, který by převzal veškeré projednávání individuálních stížností. Pouze v tom případě bude možné pomoci každému člověku, který se ocitne v úzkých. Dnes dělají členové komise to, co je v jejich silách. Především se jako odborníci zabývají vypracováním nových zákonů - v duchu demokracie a veřejné informovanosti.

Rozhovor připravila
Tatjana Černovová (skráceno)

V samizdatu nově vyšlo...

Vokno č.14, léto 1988, nepaginováno, cca 200 stran, náklad 320 ks, (k redakčním adresám Čuňase a Magora přibyla adresa: Jan Pelc, B.P.422, 750 25 Paris)

Obsahuje rubriky Motto; Fejeton (Luboše Vydry); Hudba; Literatura; Z literární historie; Výtvarné umění (článek Egona Bondyho Z výstavních síní); Jak to bylo; Můj kraj, stejně jako tvůj kraj jde do prdele (ekologie); Současné proudy myšlení (Herbert Marcuse); Ohlasy (na kritiky Egona Bondyho, adresovanou Anně Marvanové, odpovídá Anna Marvanová, M.R.Křížková, R.Palouš, M.Hromádková, dále příspěvky Magora, Jiřího Hrudky, P.Bluufelda, reakce Hany Marvanové na úvahu V.Bendy o rodině aj.); Literární příloha (Josef Josif Brodskij a Egon Bondy). Vokno rovněž anotuje bratislavský Fragment, přerovské Mašurkovské podzemné, punkový Atack, Západoceský průser (již 3 čísla!), Hadr (Havířovský drbník) a další undergroundové časopisy.

Voknoviny č.8, 8 stran, náklad 500 výtisků

Zprávy o vystoupení rockových a punkových kapel, pokračování sriálu Občan a příslušníci SNB (výslech obviněného).

Videomagazin Vokna č.2, jaro 1988

Obsahuje záběry z koncertů a výstav, z polského hudebního festivalu v Jarocině (1987); o časopisu Paternoster hovoří Jiří Němec, vystoupení undergroundových písničkářů v exilu a film Milana Kohouta Podmostní filozofická jatka.

Bulletin Nezávislého mírového sdružení, zvláštní číslo, červenec 88, 20 stran, věnováno mezinárodnímu mírovému semináři Praha 88

Obsahuje plné znění tří (jen částečně přednesených) referátů jednotlivých sekcí semináře, a to Jiřího Hájka, Jana Šterna a Hany Marvanové, původní podklad k závěrečnému dokumentu semináře od Jaroslava Šabaty, dopis Piotra Niemczyka, závěrečný dokument semináře a další materiály.

Lidové noviny č. 7-8, červenec-srpen 1988, 36 stran

LN se věnují semináři Praha 88, případu pracovně diskriminované Jarmily Strejcové, přípravě nové ústavy, slovenskému katolicismu, zákonům o družstvech, problematice drobného soukromého podnikání, nedávné konferenci KSSS, reformám v ČLR a SSSR, skandálu kolem Bražněvovy rodiny, srpnovému výročí; zveřejňuje také pokračování Biľakových pamětí a úvahu Václava Havla "Šifra socialismu".

Ekologický bulletin č.3, květen 1988, 37 stran

Obsahuje články o ekologickém semináři v Oloviciach, o Křivoklátsku, rozhovor s Janem Šternem, informace a úvahy na ekologická témata.

Ekologický bullet in č.4, červen 1988, 50 stran

Obsahuje mj. článek o projektu lanovky na Sněžku od Petra Kužvarta, dále články Pavla Naumana, Ivana Dejmala a Lenky Marečkové.

Diskuse č.66 - srpen 1988, 23 stran

Obsahuje články Václava Vrabce (Rehabilitace Pražského jara), Miloše Hájka (Jeden z pozůstatků studené války), Vlasty Tesařové (K 20.výročí srpnové intervence) a Marie Holubcové (Otazníky nad školstvím), dále dopis Vladimíra Kolmistra tajemníkovi OV KSČ v Kladně a úvahu Oskara Lafontaina.

Biuletyn Informacyjny, časopis Polsko-čs.solidarity (v polštině), č.5-6, květen 1988, je věnován převážně katolické problematice; obsahuje mj. článek Václava Malého o čs.katolickém samizdatu, jednatřicetibodovou petici čs.katolíků za odluku církve od státu a náboženské svobody, vyjádření kardinála Tomáška k této petici.

Biuletyn Informacyjny, č.7, červen 1988

informuje o semináři Praha 88, přináší úryvky z ekonomické diskuse Charty 77, překlad článku z LN č.2 "Jakou máme životní úroveň?", dále informuje o solidaritě s uvězněnými jugoslávkými novináři, o čs.MNS, o životě Čechů v Dolním Slezsku, o akci Patronát.

Informační bulletin Polsko-čs.solidarity, nulté číslo, červenec 1988, 9 stran

Úvodník Petra Uhla rekapituluje dosavadní nezávislé polsko-čs.styky, dále je uveden seznam polských politických vězňů z akce Patronát a program mezinárodní konference o lidských právech, která se bude konat v Krakově 25.-28.srpna 1988. Česká verze bulletinu má vycházet od podzimu 1988 pravidelně jako měsíčník.

Střední Evropa č.X, Praha, únor 1988, 198 stran

Obsahuje mj.text Nikolaje Djordjeviće Titovy koncentráky I a obsáhlou recenzi knihy Nory Beloffové Pochybné dědictví po Titovi.

Sociologický rozbor, č.4., 1987, 100 stran

je věnován mj.výročí TGM a jeho myšlenkám

Sborník "Proces demokratické obrody socialismu v Československu roku 1968 a jeho vojenské potlačení", Praha, únor 1988, nepaginováno, více než 500 stran

1.díl: Pražské jaro 1968 - úvod: Dějiny a současnost socialismu; Vojtěch Mencl: Cesty k Lednu; Václav Slavík: Náčrt otázek k čs.politickému vedení r.1968; Luboš Kohout: Koncepte politického systému demokratizující se socialistické společnosti; Zdeněk Jičínský: Pražské jaro, práva a svobody občanů; Václav Vrabec: Vybočil z řady (o Josefu Smrkovském); Čestmír Císař: Strana-společnost-stát; Dokumenty: Dopis pěti komunistických a dělnických stran ÚV KSČ a stanovisko předsednictva ÚV KSČ k dopisu pěti komunistických a dělnických stran; Za jednotu pokrokových sil (prohlášení členů ústředního výkonného výboru, poslanců a dalších vedoucích pracovníků bývalé čs.strany sociálně demokratické); Poselství občanů předsednictvu ústředního výboru KSČ; Zpráva o současné politické situaci ČSSR a podmínkách činnosti KSČ (předložená předsednictvu ÚV KSČ večer 20.srpna 1968 k projednání).

2.díl: Srpen 1968 - Věnek Šilhán: XIV.mimořádný sjezd strany "vysočanský"; Bohumil Šimón: Takoví jsme byli (průběh moskevského jednání mezi vedením KSSS a KSČ a obsah moskevského protokolu); Jiří Hájek: Srpen 1968 v Radě bezpečnosti; Miloš

Hájek: Evropské komunistické strany a "pražské jaro"; Rudolf Zukal: Ekonomická reforma šedesátých let;

Dokumentace: Prohlášení předsednictva ÚV KSČ z noci na 21.srpna; Materiály mimořádného XIV.sjezdu KSČ; Projev Gustáva Husáka na mimořádném sjezdu KSS; Bohumil Šimón; Polednový vývoj v KSČ a ČSSR a srpnové události.

Jiří Dienstbier, Karel Lánský: Rozhlas proti tankům, svazek 2. knihovny Lidových novin, 150 stran, Praha 1988

Koláž událostí, vzpomínek a záznamů z vysílání Čs.rozhlasu v srpnu 1968

Egon Bondy: Epické básně z padesátých let, Praha 1988, Vokno, svazek I., 129 stran, náklad 60 ks

Obsahuje Pražský život, Zbytky eposu, Nesmrtevnou dívku.

Egon Bondy: Dopis příteli, 1983, reprint 1988, Vokno, 37 stran, náklad 100 ks

Dr.Zdislav Šulc: Výbor z textů, etika a nekonečno: vydala delta, edice živého myšlení, svazek 1., 1988, 108 stran

Jan Slavík: Nechápou, tak jako do smrti nepochopil Napoleon, 13 stran

Úvaha českého historika ruské revoluce, zemřelého v r.1978, věnovaná sovětské invazi do Československa

Čestmír Císař: Casty a scestí socialismu v Československu - poselství sovětským a jiným přátelům. 1.7.1988, 23 stran

Milan Hübli: Jak s právem na sebeurčení v Karabachu? - 18.7.1988., 2 strany

Milan Hübli: Všechnu moc...komu? (Po XIX.konferenci KSSS) - 10.7.1988, 4 strany

Krátké správy:

Samizdat v NDR

17.ledna 1988 v rámci oficiální slavnosti k poctě R.Luxemburgové a K. Liebknechta, demonstrovala na Alexandrově náměstí v Berlíně skupina východoněmeckých občanů, kteří usilují o vyvázání ze státního občanství NDR a o emigraci. Aniž by se s touto skupinou identifikovali, měli někteří členové skupiny Iniciativa za mír a lidská práva v úmyslu zúčastnit se oficiální manifestace, ovšem s jinými hesly, jiným programem a jinými cíly. Pro policejní a justiční orgány to byla vhodná záinka k uvěznění několika předních aktivistů nezávislého hnutí v NDR, mj.také redaktorů časopisu Grenzfall (časopis je obdobou našeho Infochu a vydávala jej právě Iniciativa za mír a lidská práva). Většina z nich posléze pod policejním nátlakem souhlasila s vysílením do západní Evropy - orgány státní moci, aby oslabily rozsáhlou solidarizační akci a diskreditovali uvězněné, uměle spojily úsilí aktivistů nezávislého hnutí a občanů, kteří vedou zápas za vystěhování. Právní postavení těchto emigrantů z donucení je rozdílné, podle toho, jakému nátlaku se podrobili. Písničkáři Stephan Krawczyk a jeho žena Freya Klierová jsou stejně jako mluvčí Iniciativy za mír a lidská práva Ralf Hirsch sbaveni státního občanství NDR a nemohou se tedy vrátit. Další mluvčí této iniciativy Wolfgang Templin a jeho žena Lotte mají pobyt mimo NDR terminovaný na dva roky a hodlají se po uplynutí dohodnuté lhůty přestěhovat do Východního Berlína. Nedávno napsali dopis přátelům na Východě a na Západě, v němž děkují za dosavadní solidaritu (petice z východoevropských zemí viz Infoch č.3/88) a žádají o mezinárodní podporu, aby jim byl umožněn návrat do NDR k 5.únoru 1990. Koncem července se už vrátili dva významní aktivisté iniciativy, Bärbel Bohleyová a Werner Fischer, úřady NDR respektovaly dohodu, podle níž budou na Západě jen 6 měsíců.

Po represivním zásahu do struktury nezávislého hnutí a samizdatové produkce v NDR přestal (námi v minulých číslech Infochu anotovaný) časopis Grenzfall

vycházet. Zato naše redakce obdržela z NDR některé periodické i neperiodické časopisy, vycházející již delší dobu, ale i zcela nové. Vydávají je jednotlivé církevní obce evangelických sborů a vycházejí pro vnitřní církevní potřebu (některé jsou opatřeny dokonce registračním číslem). Nakolik je tím poznámený autorský a obsahový profil, nejme s to posoudit. Můžeme pouze stručně tyto časopisy představit.

Umweltblätter vydává známá knihovna životního prostředí (Umweltbibliothek) berlinské náboženské obce při Sionském kostele. Právě zde vydávala Iniciativa za mír a lidská práva časopis Grenzfall a právě proti roznožovací technice této knihovny směřovala policejní razie na podzim minulého roku. 6. cyklostylované číslo samizdatu Umweltblätter otiskuje mj. materiály, související s lednovými událostmi, které vyústily ve vystěhování aktivistů nezávislého hnutí z NDR. Půdorys diskuse k této problematice tvoří parafráze článku Reinhardta Schulta, který vyšel v dubnu ve Friedrichfelder Feuermelder. Článek ostře napadá vystěhovavší se aktivisty za to, že podlehli nátlaku, kritizuje je za nedostatečnou distanci od organizované skupiny občanů, usilujících o emigraci, a vytýká jim, že nezávislé hnutí v NDR vážně ohrozili a poškodili. Na vyhrocenou filipku R. Schulta odpovídají napadení aktivisté a jejich přátelé. Celá diskuse je napjatá, avšak velice zajímavá, a ukazuje v jak složité situaci se nezávislé hnutí v NDR ocitlo. Časopis Umweltblätter je zjevně neautocenzurován, přináší řadu kritických článků ze všech oblastí života NDR.

Kulturou, společností a politikou se má zabývat nově založený časopis Kontext. Vydává jej pracovní skupina Informace při evangelické náboženské obci Bekennnisgemeinde v Berlíně. Zatím vyšla tři asi 60-70stránková čísla. Z Předmluvy ke druhému číslu se dovídáme, že časopis ještě hledá svou tvář a že chce především čtenáře provokovat a pomáhat mu, aby se otevřel novému a dosud neobvyklému a tím se stal vnitřně svobodnější. Časopis obsahuje články s mirovou tématikou, filozofické eseje, politické úvahy a historické studie.

Převážně na problematiku životního prostředí je orientován časopis Blattwerk, vydávaný ekologickou skupinou při církevním společenství v Halle. Jde o místní měsíční zpravodaj, ekologické noviny, které aktuálně reagují na otázky životního prostředí. Časopis je registrován a jeho redaktori jsou uvedeni s adresami.

"Weil alle Abgrenzung..." ("Protože všechny hranice...") vydávají členové mirového sdružení bartolomějské obce v Berlíně. Mottem tohoto samizdatu jsou dvě věty z usnesení Vyznání v otázce míru Spolkového synodu z r. 1987, jejichž smyslem je názor, že všechny hranice mezi lidmi podporují existenci obrazu nepřítele, a proto je třeba je zrušit, a že mír ve světě a mír uvnitř jednotlivých zemí je nedělitelný. Téma zrušení hranic mezi lidmi, všeho, co je rozděluje, tvoří obsah velikonočního čísla. Samizdat má 30 stran, je cyklostylovaný a nečíslovaný.

Samizdatové úsilí v NDR budeme i nadále sledovat a pravidelně o jeho produkci čtenáře Infochu informovat.

*

Proces v Lublaní

skončil v 1. instance u vojenského soudu dne 27.7.88. Staršina Ivan Borštnar byl odsouzen ke 4 letům, redaktor Mladiny Francis Zavrl (26 let) a novinář Janez Janša (30 let) k 18 měsícům a redaktor Mladiny David Tasić (24 let) k 5 měsícům nepodmíněně. Podle rozsudku se měli pokoušet zveřejnit zprávu o bojeschopnosti některých jednotek jugoslávské armády. Rozsudek není pravomocný, ale soud I. stupně propustil všechny čtyři až do odvolacího řízení na svobodu. Při východu ze soudní budovy je vítalo 10 000 lidí. Solidarita se slovinskými (viz Infoch č. 13/88) byla velká jak v Jugoslávii, tak v zahraničí. Informuje o ní mj. časopis Independent Voices from Slovenia IV/2 z června t.r.

*

Uctění památky amerických vojáků osvobodivších Sušici

Okresnímu národnímu výboru v Klatovech byla odeslána tato žádost:

Zádáme okresní národní výbor Klatovy o navrácení pamětní desky připomínající účast americké armády při osvobození města Sušice na její původní místo - průčelí sušického muzea, odkud byla i přes nesouhlas mnoha občanů v roce 1972 odstraněna.

Zároveň důrazně protestujeme proti tomu, že ačkoli o opětovné instalaci desky na sušické muzeum někteří sušičtí občané žádali petiční formou již v roce 1980, nebyly dosud podnikny žádné kroky k nápravě této trápné situace.

Máme za to, že vzhledem k nespornému historickému faktu osvobození města Sušice americkými vojsky, je věcí prosté slušnosti nenechat tuto skutečnost upadnout v zapomenutí.

Žádost podepsalo 448 občanů, jejichž jména s místy bydliště jsou uvedena. Za správnost podpisů odpovídá Petr Hrach ze Sušice.

*

Dopis delegátům konference KSSS

Třináct členů ÚV a ÚKŘK, zvolených na mimořádném XIV. sjezdu KSČ, a 45 dalších bývalých funkcionářů a členů KSČ zaslalo dne 23.6.1988 dopis delegátům konference KSSS, v němž hodnotí smysl vojenského zásahu proti "procesu obrody socialismu" v srpnu 1968. Vyzývají v něm politické vedení SSSR, aby řeklo plnou pravdu o tehdejších událostech.

*

Udělení ceny Vladimíra Solovjova

Dne 30.června 1988 byla v Praze udělena cena filozofa Vladimíra Solovjova, vypsána jednorázově u příležitosti milenia přijetí křesťanství na Kyjevské Rusi. Vítězným dílem soutěže se stal esej Ivana Broda "Ze by přece ex oriente lux?"

*

Přípravný výbor Masarykovy společnosti podává odvolání

Na jaře 1988 se ustavil přípravný výbor Masarykovy společnosti, který podal dne 11.května ministerstvu vnitra ČSR žádost o uznání této společnosti a návrh jejího organizačního řádu. Předsedou výboru je PhDr.Karel Kučera, místopředsedkyní Jana Seifertová, dcera Jaroslava Seiferta, druhým místopředsedou je JUDr.Dušan Slávik, jednatelem JUDr.Vladimír Tvrz. Členy dvanáctičlenného výboru jsou dále obě Masarykovy vnučky, PhDr.Anna Masaryková a Herberta Masaryková, univerzitní profesori Milan Machovec a Milan Jelínek, Jiří Doležal, František Kopecký, ing.Dalibor Plichta a JUDr.Vladimír Šalda. Dne 12.července přišlo zamítnutí žádosti. Přípravný výbor se rozhodl podat odvolání a jednat dále s příslušnými místy o ustavení společnosti, jejímž úkolem bude seznamovat širší veřejnost se životem, dílem a myšlenkami prvního prezidenta naší republiky, dále podporovat a organizovat kritické vědecké bádání směřující k hlubšímu poznání Masarykovy osobnosti a jeho díla a konečně přispívat k etické úrovni občanů naší republiky zpřístupňováním a aktualizováním myšlenkového díla a životního příkladu T.G.Masaryka. Jsme přesvědčeni, že právě 70.výročí založení samostatné Československé republiky, o níž se T.G.Masaryk zasloužil, bude Společnost uznána, uvádí přípravný výbor Masarykovy společnosti.

*

Anketa Demokratické iniciativy

Dne 12.6.1988 vydala Demokratická iniciativa (o její dosavadní činnosti jsme informovali v Infoch 7/88) výzvu k občanům, aby se zúčastnili ankety, jejíž příspěvky budou zveřejněny v nově zakládaném časopisu Fórum Demokratické iniciativy. K výzvě je přiložena příloha, ve které jsou stručně shrnuty dosud vydané dokumenty a stručný přehled zásad a činností Demokratické iniciativy.

Demokratická iniciativa není organizovaná společenská skupina s jednoznačně zformulovaným politickým programem. Jsou tu však některé obecné zásady, z kterých

Demokratická iniciativa vychází. Usiluje o lidovou politiku, navazující na demokratické tradice české společnosti (Palacký, Havlíček, Masaryk); usiluje o politiku navazující na tisíciletou tradici křesťanství, jejímž významným plodem je evropské pojetí lidských práv; politika má přitom směřovat k integraci naší společnosti; má to být politika realistická, vycházející ze současné politické situace, pro kterou má velký význam poznání současné situace v SSSR a konečně to má být politika otevřená. V duchu těchto zásad chce Demokratická iniciativa podávat konkrétní návrhy na politické reformy a podnítit široký rozhovor o celospolečenských problémech. Kromě připravovaného Fóra Demokratické iniciativy vydává Demokratická iniciativa časopis Pohled spotřebitele.

Předložené anketní otázky jsou tyto:

1) Co považujete za nejzávažnější překážky na cestě naší společnosti z nynější krize? Má smysl snažit se tyto překážky odstranit? Pokud ano, pokuste se obecně charakterizovat způsob, jakým by se to mělo dít.

2) Jaký je Váš názor na možnost spolupráce mezi skupinami lidí s různými vyznáními a přesvědčením: mezi věřícími různých církví, mezi věřícími a ateisty; je podle Vás možné a potřebné spolupracovat s komunisty, a pokud ano, s kterými?

3) Jsou nebo mohou nám být k něčemu dobré demokratické tradice první republiky? Co soudíte o vztahu našich a evropských politických tradic?

4) Jaký je Váš názor na současný vývoj v SSSR, může nám být tento vývoj něčím prospěšný?

5) Co soudíte o zaměření činnosti a samotné činnosti Demokratické iniciativy; hodláte s Demokratickou iniciativou spolupracovat jako účastník jejího fóra?

Příspěvky by se měly posílat na jednu z těchto adres: Bohumil Doležal, Vinohradská 6, 120 00 Praha 2; Emanuel Mandler, Nad lesním divadlem 1213, 142 00 Praha 4; Miroslav Štengl, Husitská 1, 130 00 Praha 3.

*

Mezinárodní hladovka za osvobození čs. politických vězňů

Dne 7. června 1988 drželi v Liberci jednodenní mezinárodní hladovku za osvobození čs. politických vězňů tito občané: Miroslav Polák, Zlata Poláková, Leoš Mayer, Michaela Mayerová a Pavel Švajda.

V dopisech, zaslaných Kanceláři prezidenta republiky a předsedovi vlády ČSSR, žádají o amnestii pro politické vězně v ČSSR a zastavení jejich pronásledování.

Jiří Štencel z Litovle držel ve dnech 14. a 15. července 1988 čtyřicet osmihodinovou protestní hladovku za osvobození Ivana Polanského.

Dopisem z 13.7.1988 sděluje tuto skutečnost ministerstvu spravedlnosti SSR a činí v něm plně odpovědného za nynější stav slovenské justice a vězeňství ministra Milana Číče a žádá jej, aby podal demisi předsedovi vlády SSR.

*

Dopis Josefa Hejleka prezidentu republiky

Josef Hejlek z Pardubic, letos propuštěný politický vězeň, žádá ve svém dopise z 5.7.1988 prezidenta republiky ČSSR o amnestii pro politické vězny včetně jejich rehabilitace a zastavení diskriminace občanů z politických důvodů.

Ve své žádosti kromě jiného uvádí: "Panu prezidente, obracím se na Vás nejen jako na hlavu státu, ale i jako na bývalého politického vězna. Znáte sám dobře poměry v čs.věznicích, na nichž se od padesátých let téměř nic nezměnilo, a jsou Vám známa i fakta o současných politických věznicích. Apeluji tedy na Vaše svědomí..."

*

R. Bereza příše G. Husákoví

Signatář Charty 77 Rudolf Bereza napsal 13.7.1988 dopis prezidentovi republiky, v němž liší osud Pavla Wonky a Jaromíra Šavrdy, připomíná věznění a mučení, jemuž byl v 50. letech ve vězení vystaven G. Husák a svůj dopis končí:

"Vyslovují jednu myšlenku; - jako bývalý politický vězeň byste měl leccos

vědět. Chcete věbec, aby se v této zemi s člověkem zacházelo důstojně a v duchu platných zákonů?

Lid této země nehodnotí Vaši činnost nijak kladně. Dříve než odejdete z funkce hlavy státu, postarejte se o radikální reformu (nápravu) vězeňství a ihned propusťte všechny politické vězně. Vykonáte tak aspoň jeden záslužný čin."

*

J. Dus, M. Rejchrt a J. Šimsa píší Vladimírovi Janků

Vážený pane náměstku ministra,
podle zahraničních sdělovacích prostředků jste měl při své nedávné cestě do NSR veřejně prohlásit, že duchovní českobratrské církve evangelické Jan Dus, Miloš Rejchrt a Jan Šimsa nemohou vykonávat duchovenskou činnost proto, že vedení jejich církve si to nepřeje.

Protože se tato záležitost týká jak Vás, tak i nás a naši církve, prosíme Vás tímto otevřeným dopisem o sdělení autentického znění Vašeho výroku, abychom se mohli proti zmíněné dezinformaci ohradit a popřípadě požádat sdělovací prostředky o opravu.

S pozdravem

Praha a Brno 11. července 1988

Jan Dus, Miloš Rejchrt, Jan Šimsa

*

Oblasy na kampaně proti Petru Uhlovi

Miloš Hájek ve své poznámce Sněhulák studené války ve slunci moskevského jara konstatuje, že "nevidí smysl ve věcné polemice proti Kožzarovu čláku, která by znamenala při nejmenším jednostránkový výčet lží a polopravd". Hodnotí Kožzaruův článek jako "symptom situace v Československu, kde je stále možné, aby v době rehabilitace Stalinových obětí orgán ÚV KSČ uveřejnil článek psaný jazykem z doby procesů s 'protistátními spikleneckými centry'".

V rozsáhlejším pojednání nazvaném Vyčplé stereotypy objasňuje František Šamalík na jakém základě byl přiřazen k "trockismu". Kromě jiného píše, že "skutečnou a zjevnou inspirací mých názorů byl především Gramsci, zvláště jeho koncepce správního poměru mezi občanskou společností a státem, blokující tendenci k extrémní formě politické společnosti, t.j. k diktátorství." K samotnému termínu "trockismus" pojmenovává: "Satanizující mýtus Trockého byl vytvořen jako nutný protipól zbožňujícího mýtu Stalina a teroristická praxe, teoretizovaná Vyšinským, dala pojmu trockismu význam utrpení a záhuby." Dokládá to citací J. Albacovové z Moskevských novostí 19/88, která napsala, že dvojka Ježov-Vyšinskij posoudila 18. října 1937 materiály, týkající se 551 osoby a všechny odsoudila k zastřelení. F. Šamalík k tomu pdotýká, že "zatímco tyto konkrétní hrůzy jsou historickým faktem, zločiny trockistů, odhalené v monstrprocesech se rozpadly jako cynický výmysl stalinovců". Soudí, že "oba mýty budou ovšem dlouho přežívat, ale už dnes jsou v SSSR patrné tendenze vřadit Trockého do plurality názorů, trockismus už nevyvolává - pro přítomnost - ony chmurné asociace, perestrojka rozbije černobílou, satansko-božskou dualitu světa".

Miroslav Polák, Leos Mayer, Pavel Švajda, Václav Srb, Jiří Fajmon z Liberce a Roman Rákosník z Jablonce nad Nisou se dopisem z 6.7.1988 obracejí na Vasila Bílaka a vyjadřují své znepokojení a rozhořčení nad kampaní československé moci a tisku proti Chartě 77. Způsob Vasila Bílaka, jakým se zapojil do této kampaně a jakým "slovně pošpinil a napadl Petra Uhla", považují "za přinejmenším velice nehorázný a nezakládající se na pravdě".

Jan Dus a Heřman Chromý se dopisem ze 7.7.1988 adresovanému Rudému právu, připojují ke 47 občanům, kteří odmítli pomlouvačný článek Jaroslava Kojsara proti Petru Uhlovi.

*

Sprážnost Zdeňka Jelínka na nezákonného postup StB

Signatář Charty 77 Zdeněk Jelínek podal dne 22.6. t.r. stížnost inspekci ministerstva vnitra na nezákonného postup příslušníků StB, který se odehrál 17.6. v České Lípě. Tohoto dne byl Zdeněk Jelínek odvezen v 7,30 dvěma příslušníky StB, kteří se nepředstavili, na odd. VB v České Lípě. Po hodině čekání byl týmž příslušníky StB zahájen se Zdeňkem Jelínkem výslech, který byl přes jeho protesty zaznamenáván na magnetofon, jehož cílem bylo vysvětlení podle § 19 zákona o SNB týkající se fóra Charty 77, které mělo proběhnout příštího dne v Chomutově. Po hodině výslechu a sepsání protokolu však nebyl Zdeněk Jelínek propuštěn, ale dále nezákonné zadržován a dotazován na věci, které s důvodem jeho předvedení neměly nic společného. Např. proč se nevystěhuje z republiky, co chystá CH 77. Byl také dotazován na osobu Ladislava Lise a jeho finanční zdroje, a jaký byl vztah Zdeňka Jelínka k Pavlu Wonkovi. Toto další zadržování se protáhlo do 13,45 hod.

Žádost Josefa Lešnanského o cestovní pas

Josef Lešnanský z Klatov se obrací na Miloše Jakeše s žádostí o vrácení cestovního pasu, který mu byl odebrán dne 28.1.1988 na základě rozhodnutí pasu a víz OS SNB Klatovy. Toto rozhodnutí potvrdila i KS SNB Plzeň, kam se J. Lešnanský odvolal, a stížnost, kterou adresoval prezidentu republiky a jež byla podstoupena Správě pasů a víz v Praze, mu byla zamítnuta s odůvodněním, že jeho cesta do zahraničí není v souladu se státními zájmy ČSSR, a že OS SNB v Klatovech neporušila žádné čs. právní předpisy týkající se vydávání cestovních dokladů.

Situace okolo jeho cestovního pasu je však ale neobvyklá tím, - jak uvádí ve své žádosti J. Lešnanský - že jeho odebráním ztratil možnost navštěvovat své děti: dceru Francu z prvního manželství, žijící v Seifheunersdorfu v NDR a dceru Kristýnu z nového partnerského vztahu, jež žije se svou matkou ve Lvově v SSSR.

Jak dále píše Josef Lešnanský, pas mu byl odebrán několik týdnů poté, co byl vyhoštěn z NDR, kde byl zadržen a vyšetřován pro podezření ze špionáže, překupnictví a jiných trestných činů, z kterých mu nebylo nic dokázáno.

J. Lešnanský žádá Miloše Jakeše, aby využil své pravomoci a zjednal v jeho případě pořádek a končí svou žádost slody: "Mít možnost alespoň vidět své vlastní děti je přece jedno z nejzákladnějších lidských práv."

René Matoušek píše otevřený dopis předsedovi federální vlády

Dne 28.6.1988 odesílal signatář Charty 77 René Matoušek z Liberce otevřený dopis Lubomíru Štrougalovi.

V úvodní části dopisu popisuje svou osobní situaci, která souvisí s jeho neúspěšným pokusem o sebevraždu, jehož velice lituje. Přivádí jej do nezáviděníhodné situace: ač v pracovní neschopnosti, nepobírá žádné nemocenské dávky a zůstává bez prostředků na obživu. Za tohoto stavu věcí, kdy si samozřejmě nechce opatřovat peníze nezákonného způsobem, se rozhodl pro dobrovolnou hladovku. V druhé části dopisu vyzývá René Matoušek k dialogu mezi signatáři Charty 77 a státní mocí a poukazuje na katastrofální důsledky absence takového dialogu na morální stav naší společnosti. Závěrem dopisu vyjadřuje René Matoušek svou víru, že předseda vlády patří k našim rozumným politikům a že vynaloží veškeré úsilí k tomu, aby se slova o přestavbě a demokracii v našem státě stala opravdovou skutečností.

13.7. adresuje René Matoušek další otevřený dopis redakci deníku Práboj. Reaguje v něm na pomluvačný článek autorů Josefa Markovského a Pavla Nadrybského, který zde vyšel 2.7.1988 s nadtitulkem Má hladovka je nedobrovolná a titulem Jeden z nich.

Zmínění autoři v něm ostouzejí signatáře Charty 77 ze Severočeského kraje jako kriminální delikventy a o činnosti René Matouška píší, že vzorem mu byla západoněmecká RAF - obdoba italských teroristických Rudých brigád. V souvislosti s jeho hladovkou ho obvinují z pobírání honorářů od ideologicko-diverzních centrál.

René Matoušek vyvrací ve svém dopise jednotlivá demagogická a nepravdivá obvinění a ke své svízelné životní situaci poznamenává, že "kdyby opravdu záleželo na sociální jistotě ze strany Československého státu, tak bych dnes již pravděpodobně nežil" a vyslovuje se v závěru svého dopisu "pro rozumný dialog, nikoli vulgární a člověka ponižující slovník, kterého užili zmínění novináři na stránkách deníku, který má prezentovat myšlení a politiku KSČ".

*

Rada pre národnosti zrušena

Dne 20.6.1988 zaslal Výbor na ochranu práv maďarské menšiny v Československu Federálnímu shromáždění a federální vládě ČSSR protestní dopis proti zrušení Rady pre národnosti. Poukazuje v něm, že Rada pre národnosti, jako poradní orgán vlády SSR pro menšinové otázky, byla, i když nedokonalým, tak posledním článkem v systému státních orgánů, který alespoň formálně dával určitou vážnost národnostním záležitostem a samotným menšinám. Výbor na ochranu práv maďarské menšiny v Československu považuje jeho zrušení za důkaz neoblonné protimensenšinové politiky slovenských státních orgánů, neboť specifičnost Rady pre národnosti poskytovala status, který není na této rovině ničím nahraditelný. "Považujeme za zámerné, že za obet' začínajúcej "prestavby" padol práve takový orgán, který by bolo treba nie zrušiť, ale práve naopak: rozšíriť jeho právomoc a dat' včasnu samostatnosť", píše výbor v protestním dopise, reagujúcim na usnesení vlády SSR ze dne 18.5.1988.

*

Karel Srp Rudému právu

Jiřímu Roškotovi, autorovi poznámky nazvané Poplatnost starým časům, která vyšla v Rudém právu 8.7.1988 a v níž J.R. demagogicky obvinil náměstka zahraničních věcí Velké Británie Davida Mellora ze zasahování do vnitřních záležitostí Československa a porušení Závěrečného aktu z Helsinek, adresuje Karel Srp svou věcnou kritiku a mravní odsudek svým listem z 9.7.1988.

Poukazuje na to, že "nikdo neporuší helsinský akt, pakliže poví pravdu o druhém" a dodává v závěru své kritické poznámky: "Proto dříve než opět napišete, pane Roškote, "Runciman-Mellor", seznamte čtenáře s argumenty náměstka ministra zahraničních věcí. Jistě si udělají názor sami."

***** ***** *****

Informace o Chartě 77 vycházejí jednou za 14 dní. Jsou periodickou tiskovinou, nezávislou jak na státní moci, tak i na Chartě 77. Úzce spolupracují s mluvčími Charty 77 a zveřejňují v plném znění všechny dokumenty Charty 77 jakož i všechna sdělení VONS. Náklady na výrobu a distribuci jsou hrazeny z dobrovolných příspěvků z domova i z ciziny. Signatářům a aktivním příznivcům Charty 77 v Československu se Infoch poskytuje podle technických možností, a to zdarma. V případě výroby a distribuce Infochu, které jsou nezávislé na naší redakci, jsou náklady na jeden výtisk i s poštovním 10,- Kčs. Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infochem je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány přímo pro Infoch. (Infoch č.16 vydá až po čtyřech týdnech po Infochu č.15.)

***** ***** *****